

Posestni načrt Agrarne skupnosti Meščanska korporacija Kamnik za leto 2024

Pripravili : skupina kandidatov za Upravni odbor MKK a.s.

Kamnik, 2024

Posest Meščanske korporacije Kamnik obsega prek 5.000 Ha pretežno alpskega sveta, velik del tega predstavljajo gozdovi. Gospodarskih gozdov, kjer je mogoče pridobivati les, je nekaj čez 2000 Ha, velik del gozdov pa predstavljajo varovalni gozdovi ter pas ruševja. V varovalnih gozdovih je gospodarjenje omejeno, pglavitni omejevalni dejavnik je nedostopnost, opuščanje gospodarjenja v njih pa ima pomemben vpliv tudi na ohranjanje tal, zaščito terena in nižje ležečih območij, bistveno vlogo imajo pri zadrževanju vode. Kakšen pomen imajo gozdovi doline Kamniške Bistrice se je pokazalo v lanskem letu, zaznamovanem s poplavami in plazovi. Posledice bo čutiti še nekaj desetletij. Da gre v zadnjih desetletjih za naravne katastrofe izjemnih razsežnosti kaže tudi slika na naslovnici. Skalni podor v dolini Kamniške Bele nam je v trenutku uničil približno 16 Ha gozda, gospodarjenje tam več stoletij ne bo več možno.

Poplave in plazovi so v l. 2023 uničile gozdne ceste v dolini Korošice, posledično bo gospodarjenje na površini okoli 450 Ha v letošnjem letu praktično onemogočeno. Zahtevna bo tudi sanacija gozdnih prometnic v drugih območjih.

Zaradi preteklih naravnih katastrof, nizkih lesnih zalog in tudi razmeroma nizkih odkupnih cen lesa bo gospodarjenje z našim gozdom v naslednjih letih zahtevna naloga, z veliko odgovornostjo pa se bo treba lotiti tudi zaščite varovalnih gozdov. Pritisk turizma na gozdove ja v Kamniški Bistrici velik, posledično je stanje gozdnega prostora slabše od optimalnega. Za razbremenitev gozda bo v naslednjih letih pomembno najti druge, donosnejše vire financiranja skupnosti, gozdovom pa z zmanjševanjem poseka vračati naravno stanje, s tem pa dosežati dolgoročne pozitivne učinke za celotno družbo in naravo.

1. Načrtovan obseg sečnje v l. 2024

Letni načrtovan obseg redne oziroma negovalne sečnje predstavlja bruto količino lesa, ki ga lastnik s posekom pridobi v tekočem letu. Negovalnih sečenj je v desetletju (2019-2028) načrtovanih približno 75.000 m³. Glede na drevesno sestavo predstavlja delež listavcev v predvidenem poseku 54,2 %, delež iglavcev pa 45,8 %. Skupni posek predstavlja 10,3 % od lesne zaloge oziroma 69,8 % od tekočega letnega prirastka. Negovalna sečnja predvideva vse vrste poseka, ki vplivajo na razvoj gozda, razen sanitarne sečnje. Delež negovalne sečnje v celotnem načrtovanem poseku za desetletno obdobje je 83 % (vir: ZGS)

Veljavni GGN za območje Kamniške Bistrice za obdobje 2019-2028 predvideva tudi 17 % sanitarnega poseka, ki se izvede le po potrebi (v primeru ujm, napadov podlubnikov in gliv ter podobno). Sanitarnega poseka je predvideno približno 14.000 m³, glede na pogostost pojavljanj naravnih ujm in bolezni ter škodljivcev na drevju pa bo obseg sanitarnega poseka bistveno večji. Povečana količina sanitarnega poseka se bo predvidoma korigirala z zmanjševanjem rednega poseka proti koncu načrtovalnega obdobja.

Načrtovana količina rednega poseka za l. 2024 na posesti MKK a.s. znaša 4.116 m³. Navedena načrtovana količina je usklajena z načrti, ki jih pripravlja pristojna enota ZGS in je izražena v bruto količini lesne mase. Neto količina lesne mase, ki je v obliki hlodovine ostankov namenjena prodaji je nekoliko nižja, največjo dopustno razliko med količinama pa določa Pravilnik o gozdnogojitvenih in gozdnogospodarskih načrtih.

Tabela 1: Okvirni predlog redne sečnje za l. 2024 po odsekih

Odsek-Oddelek	Etat (m ³)		
	iglavci	listavci	skupaj
13 C	17	546	563
588	120	683	803
188	100	300	400
30 A		300	300
39 A	300	100	400
16 A	700	300	1000
46 A	150	150	300
48 A	150	200	350
SKUPAJ	1537	2579	4116

Načrtovana bruto količina poseka je za 46 % nižja od dopustne povprečne letne količine, kot jo predvideva GGN 2019-2028.

V vseh odsekih je predvideno traktorsko spravilo.

Načrtovana območja so v večini odprta z vlakami z izjemo odseka 13 C, kjer bo potrebno zgraditi novo vlako v dolžini približno 500 m, za kar pa je že narejen načrt, pridobljena pa so tudi ustrezna dovoljenja. Glede na veliko poškodovanost vseh gozdnih prometnic in vlak po lanskih avgustovskih poplavih bo verjetno potrebno opraviti vzdrževalna in obnovitvena dela na že grajenih prometnicah tudi v preostalih načrtovanih odsekih, za ta dela bo potrebno pridobiti namenska sredstva.

Po gozdarski zakonodaji pa so lastniki na svoji gozdni posesti dolžni izvajati tudi sanitarno sečnjo. Drevesa, ki so določena za sanitarni posek morajo lastniki odstraniti v celoti ter v rokih, kot jih določi ZGS. V kolikor lastnik drevja, predvidenega za sanitarni posek, ne odstrani sam, lahko to stori s strani ZGS pooblaščen izvajalec, stroške izvedbe del pa nosi lastnik gozdarske posesti.

Glede na izkušnje iz preteklih let, bo obseg sanitarne sečnje tudi v l. 2024 presegel v GGN predvideno količino 17% poseka glede na redno sečno, kar letno predstavlja okoli 1300 m³ lesa. Zaradi znanih in ponavljajočih napadov podlubnikov in glivičnih obolenj načrtujemo v l. 2024 še 2000 m³ poseka obolelega oz. poškodovanega drevja.

Skupna načrtovana količina poseka (redni dovoljeni posek, kot ga predvideva GGN + sanitarni posek, ki ga določajo razmere) drevja v l. 2024 na posesti MKK a.s. znaša 6.116 m³.

Takšen obseg predstavlja 82 % možnega poseka po GGN, upošteva še v desetletnem načrtu ocenjenih 17 % sanitarnega poseka, pa 70 % možnega poseka, kar pomeni, da bo tudi v l. 2024 v gozdu ostala zaloga lesa, ki ga lahko posekamo proti koncu načrtovalnega obdobja.

2. Gojitvena in varstvena dela

Poleg sečnje, ki je bistveni negovalni ukrep v gospodarskih gozdovih, pa je potrebno v pomlajenih sestojih izvajati gojitvena dela, ki mlad gozd peljejo k željenemu cilju. Učinek gojitvenih del se odraža v odraslem gozdu, predvsem v zdravih in stabilnih sestojih, z njimi pa se dosega tudi željena kakovost in zmes sestoja (razmerja drevesnih vrst). Pomen gojitvenih del poudarja tudi GGN, ki predvideva tudi spremembo načrta v kolikor v načrtovanem obdobju ni izvedenih vsaj 70 % gojitvenih del, s tem so povezane tudi sankcije do lastnika.

Tabela 2: Okvirni predlog gojitvenih del v l. 2022

Vrsta del	Odsek-Oddelek	Površina (ha)
Nega mladja in gošče	29A	3,15
	57C	0,45
	58A	0,6
Nega letvenjaka	29B	4,65
	30A	2,4
	31B	0,5
	31C	1,7
Nega drogovnjaka	16A	1,5
SKUPAJ		14,95

Priporočena cena gojitvenih del trenutno znaša 700 €/Ha.

Za gojitvena in varstvena dela v gozdovih so predvidene subvencije. Za izvedbo načrtovanih del v l. predvidevamo subvencije v višini 7.000 €.

Stroški izvedbe načrtovanih gojitvenih del so glede na površino predvideni v višini 10.500 € ob uspešno pridobljenih subvencijah pa bo izvedba del za MKK a.s. predstavljala strošek v višini 3.500 €.

Poleg gojitvenih del je v gozdnem prostoru potrebno zagotavljati tudi druga, varstvena dela, ki sestoj varujejo pred naravnimi nevarnostmi. Poleg sanitarnega poseka, ki sestoj brani pred gradacijami podlubnikov in okužbami z glivami, je potrebno zagotavljati tudi ukrepe, ki sestoj varujejo pred naravnimi nesrečami. Že nekaj let poudarjamo, da je v odmaknjenih, strmih predelih smiselno zagotoviti protipožarne steze in preseke, ki v primeru požara omogočajo dostop in preprečujejo širjenje ognja na okoliške površine. V zadnjih desetletjih je bilo na območju Kamniške Bistrice nekaj požarov, ki jih je zanela strela ali pa človek s svojim nepremišljenim ravnanjem. V tem

obdobju pa se je tudi zanemarilo obnavljanje protipožarnih stez in presek. Zaradi zagotavljanja varnosti predlagamo, da se v l. 2024 v odmaknjenih in težje dostopnih odsekih obnovi 1500 m protipožarnih stez. Predlagane so stez in preseke, ki so bile načrtovane že v l. 2022, vendar se dela do letošnjega leta še niso izvedla.

Tabela 3: Okvirni predlog vzdrževanja protipožarnih stez v l. 2024 (delno prenos iz l. 2022)

Vrsta del	Odsek-Oddelek	Dolžina (m)
Vzdrž. protipožarne steze	32A65A	100
	32A65B	250
	32A66A	300
	32A66B	600
	Več odsekov ob poti sp. postaja nihalke – pl. Kisovec	5.050

Za izvedbo načrtovanih protipožarnih stez načrtujemo 250 delovnih ur.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v l. 2024 predvideva večja finančna sredstva za financiranje protipožarnih ukrepov v gozdnem prostoru (predvidoma 1,8 milijonov €). MKK a.s. bo za izvedbo varstvenih del kandidiral na omenjenem razpisu.

Stroški izvedbe načrtovanih varstvenih del so glede na obseg in pričakovano subvencioniranje predvideni v višini 1.000 €.

3. Gozdarska mehanizacija in organizacija gozdarskih del

MKK a.s. je v l. 2022 in 2023 za potrebe proizvodnje lesa in drv kupila traktor, cepilnik za hlodovino oz. drva, povezovalnik razcepljenega lesa, razžagovalnik drv, gozdarsko traktorsko prikolico in mulčer, motorno žago in ročno orodje za manipulacijo lesa na deponiji in v gozdu.

Iz poročila o finančnem poslovanju v l. 2023 je razvidno, da je posek in pridobivanje lesa hlodovine potekalo večji del preko zunanjih izvajalcev, ki so za izvedbo del uporabljali svojo mehanizacijo, proizvodnja drv pa je potekala z mehanizacijo v lasti MKK a.s..

Analiza poslovanja kaže, da je proizvodnja lesa za hlodovino prinesla pričakovane rezultate, medtem ko se je proizvodnja drv z lastno mehanizacijo izkazala za izrazito neracionalno. Cepilnik za hlodovino oz. drva je namenjen za predelavo večjih količin lesa, kot ga na letni ravni lahko zagotavljamo iz naših gozdov. Tudi povpraševanje po drveh je v zadnjem času upadlo in s tem tudi cena na trgu. Zaradi navedenega je proizvodna cena drv previsoka in presega celo prodajno ceno, ki jo lahko pričakujemo na trgu, posledično pa je na deponiji ostala večja količina drv, ki jih bo potrebno prodati v letošnjem letu.

Načrtujemo podrobno analizo proizvodnje drv z obstoječo mehanizacijo, glede na trenutno stanje pa predlagamo odprodajo cepilnika, v kolikor pa na trgu ne bo povpraševanja, pa predlagamo možnost dajanja cepilnika v najem skupaj s traktorjem ob predpostavki, da dela izvaja naš zaposlenec. S tem bi preprečili neracionalno oz. škodljivo rabo mehanizacije.

V preteklem obdobju se je večino proizvodnje lesa izvajalo z zunanjimi izvajalci in njihovo mehanizacijo. Predlagamo, da v l. 2024 začnemo vsaj transport lesa iz gozda izvajati z lastno

mehanizacijo in tako upravičimo njen namen. Glede na velik strošek amortizacije celotne mehanizacije za gozdno proizvodnjo predlagamo, da se le te uporablja v čim večjem obsegu. Za traktor in gozdarsko prikolico predlagamo izvajanje storitve prevoza za zunanje kupce, poleg tega pa je potrebno traktor vključiti v program sanacije po poplavih, kjer financiranje zagotavlja država oz. lokalna skupnost. Prav tako je potrebno preučiti možnost izvajanja zimske službe vsaj na območju cestne mreže znotraj posesti, kjer financiranje ravno tako zagotavlja lokalna skupnost.

Za zagotavljanje varnega dela v gozdu bo potrebno traktor nadgraditi z ustrežno varnostno opremo, to je predvsem gozdarska varnostna kabina in zaščita vitalnih delov.

Gozdarska mehanizacija v lasti MMK a.s. je v času izvajanja proizvodnje lesnih produktov parkirana na deponiji Jagrovka. Še posebej v nočnem času je lahko izpostavljena vandalizmu ali odtujitvi. Za varno hranjenje zelo drage opreme predlagamo v I. 2024 izgradnjo strojne lope, opremljene z varnostnimi sistemi. Lokacija mora biti izbrano preiščeno (dostop, bližina naseljenega območja, oddaljenost do delovišč...). Glede na možnosti je v tem trenutku verjetno najprimernejša že obstoječa lokacija, to je deponija na Jagrovki. V času, ko mehanizacije daljše obdobje ne uporabljamo je potrebno zagotoviti skladiščenje na zavarovanem mestu, po ustreznem dogovoru z ponudnikom tovrstne storitve.

V I. 2024 in v bodoče načrtujemo reorganizacijo gozdarskih del.

V preteklem obdobju je prodaja hlodovine potekala v večini po načinu, da je bil izvajalec sečnje tudi kupec lesa. V bodoče načrtujemo prodajo lesa končnemu potrošniku in na ta način dosežati višjo prodajno ceno. Kupca za les bo smiselno iskati še pred samim posekom, oceno pričakovane vrednosti pa določiti med odkazilom oz. po ogledu posameznega načrtovanega sečišča.

Izvajalce sečnje in spravila lesa in kupce hlodovine je potrebno izbrati med več ponudniki, o tem mora odločati večja skupina lastnikov oz. članov MKK a.s.s. (komisija za gozd, UO, NS...).

Deponija lahko služi kot skladišče hlodovine posebne vrednosti, boljše kakovosti, lesa za posebne namene in podobno, kjer si kupci lahko ogledajo in izberejo les praviloma večjih vrednosti. Na ta način lahko dosežemo višje prodajne cene. Na deponijo je smiselno skladiščiti tudi les, namenjen predelavi v drva. Kadar kalkulacije izkazujejo, da je prodajna cena drv visoka in povpraševanje veliko, je potrebno nadaljevati s proizvodnjo le teh, v manj ugodnih obdobjih pa les slabše kakovosti prodajati kupcem, kot je to običajna praksa pri večjih ponudnikih tovrstnega lesa in sečnih ostankov na slovenskem trgu.

V času turistične sezone, predvsem v mesecu juliju in avgustu pa je smiselno deponijo uporabiti kot parkirišče za avtomobile in zaračunavati parkirnino. S tem bi zelo razbremenili preobremenjena obstoječa parkirišča in predvsem divja parkirišča ob prometnicah in v gozdu. Prevoz do končnih točk, predvsem do doma v Kamniški Bistrici in nihalka na Veliko planino je možno organizirati z manjšimi

avtobusi in kombiji, za kar se ustanovi dogovor z zunanjimi izvajalci. Primer takšne prakse so nekatere alpske doline in planine v bližnji okolici.

4. Ocena prihodkov od poseka lesa v gozdovih MKK a.s. v I. 2024

Vhodni podatki za izračun ocene prihodkov od poseka lesa so trenutne povprečne cene lesa na trgu, količine lesa, kot jih predvideva gozdnogospodarski načrt ter stroški tehnologije, uporabljene pri pridobivanju in transportu lesa. Pri oceni količin lesa za posek smo upoštevali dolgoletno povprečje letnih etatov in večletno povprečje letnih sanitarnih sečenj.

V preteklih letih zaradi statusa ni bilo možno uveljavljati pavšalnega nadomestila pri prodaji lesa končnemu kupcu. V bodoče načrtujemo povračilo pavšalnega nadomestila v višini 8 % od prodajne vrednosti, to vrednost pa lahko pripišemo prodajni vrednosti hlodovine na trgu.

Glede na izkušnje preteklih let ter trenutnega stanja odkupnih cen na trgu smo ocenili, da je povprečna prodajna cena hlodovine, ki jo MKK a.s. lahko dosega v I. 2024 do končnega kupca okoli 70 €/m³.

To je prodajna cena hlodovine na kamionski cesti v gozdu, stroški poseka in spravila do kamionske ceste pa pri tem še niso zajeti.

Ocenjujemo, da bi v I. 2024 po predvideni ceni lahko prodali 6.000 m³ hlodovine. Glede na predviden obseg redne in sanitarne sečnje so torej pričakovani prihodki od gozdne proizvodnje 420.000 €.

Ocenjujemo, da bo povprečni strošek poseka in spravila na območju Kamniške Bistrice 25 € na kubični meter lesa pri klasičnem spravilu (traktor, gozdarska prikolica). V I. 2024 ne načrtujemo spravila lesa z gozdarsko žičnico, predvsem zato, ker so odseki, kjer je predvideno tovrstno spravilo na območjih, kjer je trenutno dostop zaradi porušenih cest nemogoč.

Vrednosti stroškov poseka in povprečne cene hlodovine smo oblikovali na podlagi veljavnih in pričakovanih cen na trgu. Te cene zasleduje in preverja več uveljavljenih gozdarskih institucij, uporabnikom pa so dostopne na javnih informacijskih portalih. Pri vrednotenju stroškov spravila smo upoštevali pravilne razdalje, ki so nekoliko višje od povprečja.

Manjši del hlodovine, 116 m³ bi predelali v drva, v ta namen bi predelali predvsem les belega in črnega gabra ter bukev slabše kakovosti in sečne ostanke. V drva bi lahko predelali še del sečnih ostakov, ki ostajajo v gozdu ali pa smo jih prodajali končnim kupcem. Tega lesa je ocenjeno 44 m³.

Skupaj bi lahko proizvedli za predvideno 224 tmr drv, kar pomeni okoli 20.000 € prihodkov (ob pričakovani ceni 90 € za tmr drv).

Iz nelesnih gozdnih proizvodov v I. 2024 pričakujemo prihodke v višini 13.000 €. Ti pričakovani prihodki predstavljajo najemnino pod traso nihalke, najemnino iz naslova snemanja reklam in filmov ter subvencije, predvsem za izvedbo gojitvenih in varstvenih del. Pričakovani so tudi prihodki iz odškodnine za objedanja mladja ter škodo na drevju po divjadi.

Iz naslova gozdne proizvodnje so v I. 2024 pričakovani sledeči stroški :

Stroški sečnje in spravila lesa 210.00 €, stroški proizvodnje drv in transport 6.300 €, stroški gradnje nujnih novih prometnic (predvsem sanitarni posek) 10.000 €, stroški gojitvenih in varstvenih del ob pričakovanih subvencijah 4.500 € ter stroški upravljanja gozda in nadzora gozdne proizvodnje 20.000 €. Pri vrednotenju stroškov proizvodnje je potrebno upoštevati še strošek amortizacije, ki glede na vrednost mehanizacije znaša 35.000 €.

Skupni pričakovani prihodki od gozda v l. 2024 so 453.000 €, skupni odhodki zaradi proizvodnje hlodovine in drv ter stroški upravljanja gozdne proizvodnje in gozdnih sestojev ter infrastrukture pa so v l. 2024 ocenjeni na 285.800 €.

Pričakovani dobiček od gozda v l.2024 je 167.200 €.